

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 405/2020-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. augusta 2020 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti PKB invest, s. r. o., Jilemnického 4, Prešov, IČO 36 461 733, právne zastúpenej advokátskou kanceláriou PETRÁN A PARTNERI ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA s. r. o., Puškinova 16, Prešov, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Ondrej Petrán, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Prešov č. k. 18 Cb 100/2013-637 z 2. decembra 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti PKB invest, s. r. o., odmieta pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. februára 2020 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti PKB invest, s. r. o., Jilemnického 4,

Prešov, IČO 36 461 733 (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“ alebo „žalovaný“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) č. k. 18 Cb 100/2013-637 z 2. decembra 2019 (ďalej aj „uznesenie okresného súdu“ alebo „napadnuté rozhodnutie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka v procesnom postavení žalovanej bola stranou sporu v konaní prejednávanom okresným súdom pod sp. zn. 18 Cb 100/2013 o zaplatenie sumy 78 795,23 € s príslušenstvom. Okresný súd v poradí tretím rozsudkom sp. zn. 18 Cb 100/2013 z 22. októbra 2019 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) rozhodol tak, že žalobu podanú ■■■■■ DEŠTRUKPROJEKT v celom rozsahu zamietol a sťažovateľke priznal náhradu trov konania.

3. Následne po doručení rozsudku okresného súdu a po podaní odvolania zo strany žalobcu tento návrhom z 22. novembra 2019 požiadal o pripustenie zmeny žalobcu na základe zmluvy o postúpení pohľadávky, ktorú doručil spolu so súhlasom nového žalobcu so vstupom do konania. O predmetnom návrhu žalobcu okresný súd napadnutým uznesením postupom podľa § 80 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) rozhodol tak, že pripustil zmenu žalobcu, a to z pôvodného ■■■■■ DEŠTRUKPROJEKT na nového DEŠTRUKPROJEKT s. r. o.

4. Sťažovateľka uvádza, že na vzniknutú situáciu reagovala tak, že navrhla napadnuté rozhodnutie zrušiť, keďže *„úkony pôvodného a nového žalobcu sú zneužitím práva“* a okresný súd *„nie je podľa CSP oprávnený po vynesení meritórneho rozsudku rozhodovať o zmene žalobcu, pretože jeho oprávnenia sú v odvolacom konaní limitované na taxatívne vymedzené úkony spočívajúce prevažne vo vyrubení súdneho poplatku, odstraňovaní väd odvolania a doručovaní.“* Okresný súd sťažovateľke odpovedal oznámením z 15. januára 2020, v ktorom uviedol, že ňou navrhovanému procesnému

postupu spočívajúcemu v zrušení napadnutého uznesenia nemožno vyhovieť, pretože „by mohlo dôjsť k ujme na právach pôvodného, ako aj nového žalobcu.“.

5. Sťažovateľka ďalej tvrdí, že okresný súd vydaním meritórneho rozhodnutia „ukončil svoju rozhodovaciu činnosť v konaní (s výnimkou rozhodovania o trovách konania po právoplatnom skončení veci) a ďalšie jeho úkony v odvolacej fáze sú taxatívne uvedené v ust. § 373 a nasl. CSP, pričom iné procesné rozhodnutia sú vylúčené“ a o všetkých, či už meritórnych, alebo procesných otázkach „má právomoc rozhodovať v odvolacej fáze odvolací súd, a nie súd prvej inštancie.“.

6. Nad rámec už uvedeného sťažovateľka argumentuje aj tým, že v okolnostiach danej veci „niet pochýb o zneužití inštitútu zmeny žalobcu pôvodným, ako aj novým žalobcom, a teda právny úkon postúpenia žalovanej pohľadávky je absolútne neplatným úkonom pre jeho rozpor so zákonom, jeho obchádzanie a rozpor s dobrými mravmi.“. V súvislosti s rozhodnutím o procesnej zmene účastníka konania na strane žalobcu sťažovateľka tiež uvádza, že pred vydaním napadnutého rozhodnutia sa nemohla oboznámiť, a tým aj vyjadriť „k takému návrhu a dôkazom svedčiacim o postúpení práv zo žalovanej pohľadávky.“.

7. Na základe už uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„I. Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Prešov zo dňa 02.12.2019, sp. zn.: 18Cb/100/2013 porušené bolo.

II. Ústavný súd zrušuje uznesenie Okresného súdu Prešov zo dňa 02.12.2019, sp. zn.: 18Cb/100/2013 a vracia mu vec na ďalšie konanie.

III. Okresný súd Prešov je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia..., a to do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Právomoc ústavného súdu, relevantná právna úprava a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity.

11. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

12. Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,

- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Podľa čl. 20 ods. 1 prvej vety ústavy každý má právo vlastníť majetok.

14. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

15. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že podstata argumentácie sťažovateľky, s ktorou spája porušenie označených práv uznesením okresného súdu, sa koncentruje na námietku súvisiacu so svojvoľným postupom okresného súdu, keď o návrhu pôvodného žalobcu na pripustenie jeho zmeny podľa § 80 ods. 2 CSP rozhodol v štádiu, keď okresný súd po vydaní meritórneho rozhodnutia a po podaní odvolania vykonával úkony súdu prvej inštancie v odvolacom konaní. Sťažovateľka arbitrárnosť postupu okresného súdu sekundárne vníma aj v tom smere, že okresný súd jej neumožnil zaujať svoje skutkové a právne stanovisko k navrhovanej procesnej zmene, o ktorej je presvedčená, že je zneužitím práva zo strany pôvodného, ako aj nového žalobcu.

16. Ústavný súd v záujme preskúmateľnosti vlastnej rozhodovacej činnosti považoval za potrebné poukázať na podstatnú časť odôvodnenia napadnutého uznesenia okresného súdu, v rámci ktorého okrem iného uviedol:

„... Písomným podaním doručeným súdu dňa 24.11.2019 žalobca navrhol, aby súd pripustil vstup nového žalobcu: DEŠTRUKPROJEKT s.r.o., so sídlom Rožňavská Baňa 180, Rožňava 048 01, IČO: 45 677 671... do konania, na miesto doterajšieho žalobcu: [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] Deštrukprojekt, Zakarpatská 6, 048 01 Rožňava, IČO: 32 996 187. Tento návrh odôvodnil tým, že žalobca na základe Zmluvy o postúpení pohľadávky, ktorá bola

uzatvorená dňa 21.11.2019 medzi: [REDAKOVANÉ] Deštrukprojekt... a spoločnosťou DEŠTRUKPROJEKT s.r.o... postúpil svoju pohľadávku voči žalovanému ako dlžníkovi, ktorej zaplataenie je predmetom tohto konania spoločnosti DEŠTRUKPROJEKT s.r.o...

... Súd na návrh žalobcu pripustil zmenu žalobcu, nakoľko boli splnené zákonné podmienky podľa § 80 CSP, keďže po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou sa spája prevod alebo prechod práv alebo povinností, o ktorých sa koná (uzavretie Zmluvy o postúpení pohľadávky dňa 21.11.2019). Na preukázanie tejto skutočnosti žalobca predložil Zmluvu o postúpení pohľadávky a oznámenie žalobcu o postúpení pohľadávky adresované žalovanému. Nový žalobca zároveň so vstupom do konania na miesto doterajšieho žalobcu vyslovil súhlas prostredníctvom svojho právneho zástupcu.“

17. So sťažovateľkou možno súhlasiť v tom smere, že po vyhlásení rozsudku okresného súdu už nemožno zo strany tohto súdu zasiahnuť do jeho meritórneho rozhodnutia vyhovením návrhu (neúspešného) žalobcu na vstup do konania iného subjektu na jeho miesto a také rozhodovanie mal prenechať odvolaciemu súdu v už prebiehajúcim odvolacom konaní. Ide o také zjavné prekročenie príslušnosti okresného súdu rozhodnúť v odvolacom konaní o návrhu žalobcu na zmenu účastníka konania podľa § 80 ods. 2 CSP, ktoré má kvalitatívnu povahu fatálneho excesu z funkčnej príslušnosti súdu (okresný súd si prisvojil rozhodnutie krajského súdu ako súdu odvolacieho) spojenú s nulitnosťou dotknutého uznesenia okresného súdu.

18. Napriek tomu, že v právnom poriadku Slovenskej republiky chýba všeobecné zákonné vymedzenie väd spôsobujúcich nulitu aktu pochádzajúceho z činnosti orgánu verejnej moci, z judikatúrnych, ako aj doktrinálnych záverov vyplýva, že za jeden z možných dôvodov nulity aktu orgánu verejnej moci (všeobecné súdy nevynímajúc) možno považovať aj popísanú situáciu. Dôsledkom takejto vady v postupe orgánu verejnej moci je stav právnej neexistencie takého aktu orgánu verejnej moci, a tým aj jeho nespôsobilosti vyvolávať akékoľvek verejnoprávne účinky, a to od svojho vydania (*quo nullum est, nullum producit effectum*). Takéto rozhodnutie autoritatívnym spôsobom (záväzne a nezmeniteľne) nerieši právny pomer, o ktorom sa vyslovuje, a preto nemôže nadobudnúť právoplatnosť a stať sa vykonateľným. Táto kategória vadných právnych aktov predstavuje zároveň

výnimku zo zásady prezumpcie správnosti právnych aktov, v dôsledku čoho nikto nie je povinný nulitné rozhodnutie rešpektovať a riadiť sa ním.

19. Sumarizujúc už uvedené, možno konštatovať, že vzhľadom na stupeň závažnosti sťažovateľkou namietanej vady v postupe okresného súdu (vydanie nulitného aktu), a to aj v situácii, keď krajský súd nie je účastníkom prebiehajúceho konania o ústavnej sťažnosti, bude jeho úlohou v prebiehajúcom odvolacom konaní vysporiadať sa s argumentáciou sťažovateľky, ktorou namietala dôvodnosť pripustenia zmeny na strane žalobcu, a následne rozhodnúť aj o predmetnom návrhu pôvodného žalobcu na pripustenie zmeny na jeho strane podľa § 80 ods. 2 CSP. Pokiaľ však krajský súd nevezme zreteľ na okolnosť uvedenú v predchádzajúcom bode, bude jeho postup zavŕšený rozhodnutím o odvolaní napadnutelný dovolaním podľa § 420 písm. f) CSP, resp. eventuálne bude (na rovnakom podklade) rozhodnutie dovolacieho súdu napadnutelné opätovne podanou ústavnou sťažnosťou.

20. Aktuálne je však súdom, ktorý ma prednostne poskytnúť ochranu základnému právu sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy (vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu okresného súdu), krajský súd ako odvolací súd (čl. 127 ods. 1 ústavy *in fine*), a preto neostávalo ústavnému súdu iné, ako na základe princípu subsidiarity podanú ústavnú sťažnosť pre nedostatok právomoci na jej rozhodovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde odmietnuť.

21. Prostriedkom na ochranu základného práva, ktorý je zo strany sťažovateľky potrebné vyčerpať, je v tomto prípade (vzhľadom na obsah odôvodnenia rozhodnutia ústavného súdu) uplatnenie námietky v odvolacom konaní, ktorú uplatnila v ústavnej sťažnosti (bez ohľadu na okolnosť potreby zohľadnenia dotknutých podkladových okolností odvolacím súdom aj *ex offio*).

IV.
Záver

22. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. augusta 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu